

Hrušecký zpravodaj

Prosinec 2010

Volby do zastupitelstev obcí

Dne 15.10. - 16.10.2010 proběhly v naší obci volby do obecního zastupitelstva. Volilo se 7 členů zastupitelstva, na které kandidovalo celkem 21 kandidátů ze 3 volebních stran. Celkem mohlo volit 627 voličů a tuto možnost využilo 339 z nich, což je 54,07% volební účast. Znamená to tedy, že zbývajících 45,93% (tj. 288 voličů) nevolilo. Kolik voličů nevolilo z důvodu nedostatku času, z nezájmu o dění v místě bydliště nebo z důvodu malého výběru stran či kandidátů, se bohužel nedozvíme.

Výsledky voleb dle volebních stran:

1. Komunistická stran Čech a Moravy: celkem 389 hlasů
Miroslav Fraňo 114 hlasů, Jaroslav Fuxa 66 hlasů, Jiří Krejčíř 67 hlasů, Vincent Dúbravka 44 hlasy, Miroslav Krejzlík 50 hlasů, Radoslav Knesl 48 hlasů.
2. Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová: celk. 684 hlasů
Oldřich Dočekal 106 hlasů, Zdeněk Dubnický 104 hlasy, Vojtěch Štefan 123 hlasy, Hana Holomková 111 hlasů, Kateřina Krejčířová 85 hlasů, Jana Kropáčková 103 hlasy, Jiří Ludin 39 hlasů, Josef Kromer 13 hlasů.
3. Sdružení nezávislých kandidátů: celkem 1167 hlasů
Jan Kauf 207 hlasů, Michal Halámka 149 hlasů, Lukáš Kropáček 154 hlasy, Jaroslava Randýsková 176 hlasů, Radka Hausnerová 119 hlasů, Ivana Holoubková 184 hlasů, Svatava Horáčková 178 hlasů.

Zvolení zastupitelé jsou:

Jan Kauf 207 hlasů, Ivana Holoubková 184 hlasů, Michal Halámka 149 hlasů, Lukáš Kropáček 154 hlasy, Vojtěch Štefan 123 hlasy, Hana Holomková 111 hlasů, Miroslav Fraňo 114 hlasů

Na získání mandátu měl vliv celkový počet hlasů pro stranu, počet hlasů jednotlivého kandidáta a pořadí kandidáta na kandidátní listině.

Myslím, že každý z 21 kandidátů by rád poděkoval za každý hlas, který mu byl dán, a projevenou důvěrou. Kandidáti, kteří se stali zastupiteli se navíc těmito hlasy cítí zavázáni.

za ZO Lukáš Kropáček

Ustavující zasedání zastupitelstva obce

Dne 15.11.2010 se na „Hasičce“ konalo ustavující zasedání zastupitelstva obce Hrušky. Přítomno bylo kromě 7 nově zvolených zastupitelů i 24 občanů a dosavadní starosta obce. Všichni zvolení zastupitelé slíbili na svou čest a svědomí, že budou svou funkci vykonávat svědomitě, v zájmu obce a jejích občanů.

Starostou obce byl zvolen **Jan Kauf**, který poděkoval Oldřichu Dočekalovi a bývalému zastupitelstvu za práci pro obec a vyjádřil přání, aby nové zastupitelstvo pracovalo alespoň tak dobře, jako zastupitelstvo minulé. Místostarostkou obce byla zvolena **Ivana Holoubková**.

V rámci ustavujícího zasedání zastupitelstva obce byl schválen finanční výbor s předsedou Michalem Halámkou, kontrolní výbor s předsedou Miroslavem Fraňou, kulturní výbor s předsedou Lukášem Kropáčkem. Byl nově ustanoven výbor stavební a životního prostředí s předsedou Vojtěchem Štefanem. Paní Hana Holomková průběh celého zasedání svědomitě zapisovala.

Z řad občanů bylo konstatováno, co se minulému zastupitelstvu podařilo a co nikoliv. Zastupitelstvo obce slíbilo seznámit v nejbližší době občany se svými prioritami. Většina přítomných poděkovala minulému zastupitelstvu za jejich práci a novému zastupitelstvu popřála hodně zdaru, štěstí a vytrvalosti.

za ZO Lukáš Kropáček

Zasedání zastupitelstva obce

Dne 13.12.2010 proběhlo 2. zasedání zastupitelstva obce. Tohoto zasedání se účastnili i zástupci hasičů a občanů.

- Projednávaly se žádosti o finanční příspěvek pro Moravská hasičská jednota (MHJ) Hrušky a výjezdni jednotku JPOV.
- Další body byly hlavně zaměřeny na projednávání rozpočtu na rok 2011, schválení rozpočtového provizoria na začátek roku 2011, kdy se bude pracovat s 1/12 schváleného rozpočtu roku 2010.
- Schválení rozpočtového opatření č.6.
- Inventury obecního majetku.
- Uzavření výběrového řízení na firmu pro svoz tříděného domovního odpadu (TDO).
- Mezi připomínkami občanů, bylo upozorněno na to, že bychom měli zajistit lepší informovanost občanů, a to pomocí obecních webových stránek, které nejsou v nejlepší kondici. V tomto bodě se pokusíme udělat změny co nejdříve.
- Pro lepší informovanost se snažíme kulturní zprávy dávat na vědomí pomocí vývěsní skříně před obchodem, informace týkající se občanů a obce na obecní úřední desku u vstupu do obecního úřadu.

za ZO Jan Kauf

Výstavba chodníku k Šaraticím

Jak již bylo zmíněno v předchozím vydání Hrušeckého zpravodaje, po překonání překážek s vyřízením administrativy se nám konečně podařilo dotáhnout dílo do konce. Při podpisu smlouvy s firmou Fronton a.s., která vyhrála výběrové řízení nikdo nepočítal s tím, že se podaří dílo zrealizovat ještě do konce roku. Naštěstí nám počasí přálo a stavba se rozběhla rychleji, než jsme počítali. S menšími komplikacemi kolem vjezdů, probíhala stavba bez problémů. Minulý týden proběhlo osazení sloupů veřejného osvětlení a revizní měření. Chodník je připraven už tuto zimu sloužit občanům. Na jaře nám zbývá úprava terénu s osetím trávy a asfaltování kraje silnice, které již letos nebylo možné z důvodu technologických postupů.

Stavba se urychlila i tím, že obec umožnila uskladnit hlínu na obecním pozemku v katastru obce. Tato skládka bude po zamrznutí firmou Fronton a.s. odstraněna a pozemek uveden do původního stavu. Odstranění meziskládky se prodloužilo z důvodu zájmu Povodí Moravy o uloženou zeminu, ale z tohoto záměru nakonec sešlo. Doufám, že chodník bude sloužit bez problému a ke spokojenosti občanům.

za ZO Jan Kauf

Podzimní akce dětí s rodiči

V letošním roce se nám podařilo zopakovat loňské úspěšné akce dětí s rodiči.

Na začátku října jsme uspořádali **2. ročník Hrušecké Drakiády**. Na obloze za dětským hřištěm se sešla spousta draků vlastnoručně vyrobených, kupovaných, velkých i malých. Větrné počasí i sluníčko nám přálo a mezi všemi draky ve vzduchu jsme mohli zvolit toho Nejurputnějšího a Nejzajímavějšího. Drobné sladkosti za letecké dovednosti jistě potěšily všechny zúčastněné.

Na konci listopadu jsme se sešli na **2. Hrušeckém lampiónovém průvodu**,

který tentokrát vedl z Chaloupek na hřiště Za humny. Cestu všem ukazovala malá světýlka a na konci nás čekal zapálený oheň na opékání špekáčků. Pro děti byl připravený teplý čaj a pro dospělé svařené víno. Příjemné počasí podzimního večera nám opět přálo, což děti využili k pořádnému proběhnutí a hrám na hřišti.

Z velké účasti dětí i dospělých na obou akcích předpokládáme, že se líbily, a rádi je uskutečníme i v příštím roce. Nové nápady a návrhy na společná setkání jsou samozřejmě vítány. Chtěla bych touto cestou poděkovat všem rodičům, kteří ochotně ve svém volném čase přiložili ruku k dílu při organizování zábavy pro děti. Za všechny pak hlavně Lucii Pohludkové, která Drakiádu i Lampiony vedla.

Za děti a rodiče Jitka Hrnková

Hasiči a jejich podzimní a zimní aktivity

Výjezdová jednotka a její členové

Ve 4. čtvrtletí 2010 byla svolána pouze jednou. Jednalo se o technický výjezd, který byl vyhlášen přes krajský dispečink ve středu 1. prosince 2010 v 16:32 hodin. Skupina osmi hasičů se sešla k odstranění nebezpečného stavu v sídle spol. s r. o. MILA v Hruškách. V prostorách firmy hasiči vyčerpali vodu a studnu zajistili.

Dobrovolní hasiči

V podzimních měsících se hasiči aktivně účastnili soutěží jednotlivců. Poprvé to bylo v Obřanech 25. září. Sbor dobrovolných hasičů Brno-Obřany uspořádal Memoriál Josefa Hladila. Jednalo se o V. ročník soutěže hasičské všestrannosti. V minulých letech jsme jeli do Obřan pouze jako diváci, ale letos tomu bylo jinak. Dva hrušecí hasiči - Martin Mixa a Drahomír Krejčíř - si závod vyzkoušeli a celou trasu, která byla velmi náročná na fyzickou kondici, absolvovali bez problémů. Martin Mixa si vedl dokonce výborně. Celkový vítěz závodu byl rychlejší jen o pár vteřin a Martin skončil na skvělém devátém místě z celkového počtu 39 závodníků. Všichni závodníci byli totiž tak dobří, že rozdíl mezi nimi byl pouze nepatrný. Martin získal diplom a věcnou cenu, kterou mu předala starostka městské části. Za sebou nechal dokonce ostřílené závodníky, kteří soutěží již mnoho let a trasu s překážkami mají natrénovanou. Martine, ještě jednou díky za skvělou reprezentaci našeho sboru!

Závod v Obřanech v loňském roce byl podnětem pro uspořádání podobného závodu v Hruškách. Více než rok jsme získávali informace a přemýšleli o tom, zda se toto klání uchytí i v našem okrese, kde převažuje požární sport. Odhodlání k realizaci soutěže v Hruškách v nás postupně „jen doutnalo“. Pak ovšem přišlo osobní jednání s velitelem obřanských hasičů Zdeňkem Vyšinkou, který „škrtl zápalnou a my pěkně chytili“. Vše bylo perfektně naplánováno na 19. června, avšak červnové povodně postihly i naši obec. Hřiště bylo silně podmáčené, a proto byl termín soutěže zrušen a stanoven nový - podzimní.

V sobotu 2. října přišel tedy den, kdy se Memoriál Matěje Štefana uskutečnil v náhradním termínu. Ráno sice začalo mlhavým a chladným počasím, ale těsně před startem vykuklo sluníčko, které přispělo ke zdravé soutěživosti závodníků. Celkem 30 hasičů (z toho jedna žena) soutěžilo v hasičském víceboji, který je modifikací disciplín TFA (pochází z anglického názvu Toughest Firefighter Alive – nejtvrďší hasič přežívá). Do Hrušek přijely tyto sbory dobrovolných hasičů: Černovice, Slavkov, Obřany, Bílovice nad Svitavou, Husovice, Babice, Hodonín a Stanovnice. Za místní sbor soutěžili 4 hasiči. Byl to Martin Mixa, který závod zahajoval a jako první místní závodník ostatním předvedl stanovený postup při zdolávání překážek. Pak to byli: velitel Petr Lábr, Miroslav Doležal a jako jediná žena naše všestranná a nebojácná hasička Jiřina Křivinková. Trať v délce 150 m měla travnatý povrch a závodníci postupně překonávali jednotlivé překážky (napojení dvou hadic na PS 12, přenášení dvou košů s hadicemi, průlez oknem, přenášení dvou „hasičáků“, vytažení figuríny z auta, odtlačení klády a běh se zavodněnou hadicí do cíle). U každé překážky byli přítomni pořadatelé, kteří dohlíželi na správné plnění jednotlivých disciplín. Nejlepší celkové časy dosáhli hasiči ze Stanovnice, kteří také zvítězili v kategorii do 30 let. U obecnstva si vysloužili přezdívku „kamzíci“, protože ve Stanovnici je trať závodu vedena do kopce. V kategorii nad 30 zvítězili soutěžící z Babic, Husovic a Obřan. Vítězové obdrželi poháry z rukou prezidenta Moravské hasičské jednoty.

Celý závod provázelo krásné slunečné počasí, zdravá soutěživost hasičů a rovněž publikum povzbuzovalo k vynikajícím výkonům. K dobré soutěžní náladě přispělo i komentování závodů naší pohodovou, pohotovou a osvědčenou moderátorkou Monikou Brindzakovou. Ještě jednou děkujeme všem závodníkům za účast a hlavně za podporu našeho prvního ročníku. Velké poděkování patří i hrušeckým hasičům a příznivcům, kteří se podíleli na průběhu celého závodu, ať už jako soutěžící, pořadatelé nebo se starali o občerstvení ve stáncích.

Po ukončení závodů jsme uspořádali také odpoledne pro děti. Od 14.00 hodin bylo připraveno celkem 7 stanovišť, na nichž si děti mohly vyzkoušet různé disciplíny a prověřit své znalosti. Stanoviště byla připravena v „dopravně-bezpečnostně-zdravotním duchu“. Děti absolvovaly malý hasičský závod, jízdu zručnosti na kole, odpovídaly na otázky z dopravní výchovy, zdravotní výchovy a první pomoci. Připravena byla také střelba (místo nábojů kuličky) a házení míčků na cíl. Pracovník Policie České republiky diskutoval s dětmi o základních metodách kriminalistů a noví malí kriminalisté si na památku odnesli na kartičce své vlastní otisky prstů.

Více než 50 dětí postupně prošlo jednotlivé disciplíny. Na každém stanovišti obdržely malou pozornost a za splnění všech úkolů byly odměněny dárečkem a sladkostmi. Přestože se v odpoledních hodinách ochladilo, dětem to vůbec nevadilo a svoje odpoledne si užily bez ohledu na zhoršené počasí.

V září jsme si společně připomněli významné životní jubileum dlouholetého člena našeho hasičského sboru. Pan Vladimír Klusal, který při této příležitosti obdržel z rukou prezidenta Moravské hasičské jednoty medaili za zásluhy, působí ve sboru od mládí. V minulosti se

věnoval zejména mládeži, později byl také starostou hrušeckých hasičů. Nyní patří k aktivním členům sboru a je členem výboru. Ještě jednou blahopřejeme!

Poslední akcí (před vydáním zpravodaje) byla návštěva rekreačního střediska Prudká. V sobotu 30. října jelo šest hasičů „na brigádu“. Společně s pracovníky ČD pomohli s podzimním úklidem a drobnými opravami v areálu. Večer byl věnován vyhodnocení letošního dětského dne a také přípravě dalších akcí v příštím roce. Spolupráce se skupinou železničářů funguje již několik let. Také oni ochotně přijedou do Hrušek, pokud hasiči pořádají nějakou akci a potřebují pomoc. Naposledy to bylo např. při organizaci Memoriálu Matěje Štefana.

A co hasiči plánují v nejbližší době?

- Valná hromada členů MHJ HS Hrušky – uskuteční se v sobotu 8. ledna 2011 od 14:00 hodin v kulturní místnosti nad hasičkou.
- Tradiční ostatky s ostatkovou zábavou – připravujeme je na sobotu 5. března 2011. Dopoledne projde obcí průvod masek a večer se uskuteční zábava s pochováním basy. Ráno i večer nám bude hrát kapela Dambořanka. Srdečně zveme všechny občany.

Lenka Štěpánková

Mikulášská nadílka s andílky

Tradice rozsvěcování obecního vánočního stromu se nám v Hruškách už dostatečně ujala a stává se společně s Živým betlémem malou kulturní tečkou za končícím rokem. Na akci prvotně zamýšlené hlavně pro děti se však schází nejen děti, ale i dospělí, a to je dobře. Letos jsme vánoční strom rozsvítili přesně o první adventní neděli, tedy 28. listopadu. Děti se tedy malé mikulášské nadílky dočkaly o týden dříve, ale to jim zcela určitě nevadilo.

Abychom každý další ročník trochu pozměnili, zvolili jsme na tento rok andělské téma. Loni to bylo peklo, kdo ví, co bude napřesrok. Děti mohly přijít v andělských kostýmech a posílit tak řady velkých andělů, kteří si secvičili malou hudební scénku v improvizovaném „nebi“. Program tradičně doplnilo vystoupení dětí z naší základní a mateřské školy – pásmo vánočních básniček a písniček. Letos jsme pozvali také dětský pěvecký sbor z Otnic.

Tradiční vánoční dílničky jsme ponechali nezměněné, ty prostě k vánočnímu času patří a není třeba je měnit. Takže děti si mohly opět nazdobit své vlastní perníčky, rozkrojit jablíčko do hvězdy, pouštět po vodě svíce, lít olovo nebo svou vlastní ozdobou přikrášlit vánoční strom. Pro všechny byly připraveny voňavé perníčky, na zahřátí čaj nebo svařené víno a k malému zakousnutí uzená klobáska.

Po setmění se rozsvítil vánoční strom a přijel mezi nás svatý Mikuláš se svou tradiční družinou – andělem a čertem. Společně nadělili dětem malý balíček sladkostí a měli co dělat. Děti se nám schází rok od roku více. Letos to skoro vypadalo, že Mikulášovi jeho velké zásoby dárečků snad ani nebudou stačit. Napočítal přes 110 dětí.

Trošku nás letos pozlobilo počasí nebo spíše krtek. Dle předpovědí mělo být docela chladno, ale prognózy se nevyplnily. Nemrzlo a desítky hromádek hlíny docela „zaneřádily“ terén. Ale mohlo být i hůř, o dva dny později sněžilo a foukalo tolik, že bychom akci museli asi zrušit. Takže nezlobme se na krta.

Tradičně bych ráda v závěru příspěvku za organizátory poděkovala všem, kteří se na přípravě akce jakkoliv podíleli a bez nichž by to nešlo. Tvořila už takovou sebranou skupinu, v níž každý má své místo. Velké díky sportovcům, tatínkům a „rybárně“ za přípravu a úklid areálu, maminkám za napečené perníčky, „kuchařkám“ za přípravu občerstvení, zvukaři, moderátorce, Mikulášově družině, andělům a andílkům a také všem, kteří přišli.

Svatava Horáčková

Adventní koncert

V sobotu 4. prosince 2010 jsme se konečně dočkali avizovaného koncertu, který rozezněl kapli Panny Marie Sněžné. Mladý varhaník Jan Šprta rozehrál nástroj do nejrůznějších barev, vyzkoušel snad všechny rejstříky a všichni autoři předvedených skladeb by jistě měli radost z jeho hry. Dalším umělcem, který se na koncertu představil, byl Pavel Borský, jehož nástrojem je violoncello a vlastní hlas. Zásadou obou interpretů byl koncert pestrý, střídali nástroje se zpěvem a celý program doplnili Jarka a Tomáš Randýskovi recitací několika úryvků z básně o životě Panny Marie - Popelka Nazaretská, jejímž autorem je Václav Renč.

Báseň o 1752 verších vznikla kolem roku 1955 v Leopoldově, kde byl autor jako politický vězeň. Báseň byla tvořena pouze v paměti a ústním podáním předávána spoluvězňům, protože vězni nesměli disponovat tužkou či papírem. Popelka Nazaretská měla pro ně velký význam a dodávala jim morální sílu snášet útrapy věznice. Teprve po propuštění Václava Renče byla vydána knižně.

Báseň je nadčasová a stále oslovuje posluchače nebo čtenáře a do adventní doby velmi dobře zapadá.

Celý adventní koncert se vydařil a zaplněná kaple tleskala s nadšením mladým umělcům. Domů odcházeli posluchači s krásným zážitkem.

Poděkování patří nejen účinkujícím, ale také Mgr. Věře Dostálové, která umělce kontaktovala a koncert zajistila.

Helena Hrabáková

Betlémské světlo

Plamínek zažehnutý v místě narození Ježíše Krista – Betlémě, nazvaný Světlo přátelství, přivezli 11. prosince 2010 z Vídně do Brna skauti, kde ho od nich převzal biskup Mons. Vojtěch Cikrle. Z Brna se rozváží do všech koutů České republiky.

Betlémské světlo – symbol míru a přátelství se pro mnohé lidi již stalo jedním ze symbolů Vánoc a vnímají ho nejen křesťané. Stejně jako uplynulých letech si můžete přijít pro Betlémské světlo do kaple v Hruškách na Štědrý den od 10 do 12 hodin a přinést si do svých domácností spolu s ním také mír a pokoj.

Helena Hrabáková

Občanské sdružení
Správa kaple v Hruškách
přeje všem spoluobčanům
pokojné a radostné Vánoce a šťastný rok 2011

Od kroniky ke kronice

Po delším čase, chcete-li, opět nahlédneme do kronik. A nemám na mysli jenom kroniky hrušecké, ostatně, k těm bych se ráda v tomto příspěvku dostala později také. Chtěla bych začít kronikami a jejich tvůrci historickými. Třeba budu opakovat dávno známá fakta a některým z vás nepřinesou nic nového, třeba mnozí z vás přijmou můj příspěvek s povděkem.

Už jednou jsme si povídali o tom, jak, kde a proč kroniky vznikaly. Dnes už pevně zakotvily v českém povědomí, jsou živou a trvalou součástí naší kulturní tradice. Zákon č. 132/2006 Sb. ukládá obcím vést kroniku, do ní zaznamenávat zprávy o důležitých a pamětihodných událostech v obci pro informaci i poučení budoucím generacím. Jsou však obce, které tohoto zákona nedbají, jednak proto, že jim za nedodržení zákona nehrozí žádné sankce a za druhé proto, že i kronika něco stojí a finanční rozpočty obcí jsou takové, jaké jsou. Ale rozhodně takové obce připravují o kulturní dědictví své budoucí generace. V této souvislosti musím pochválit naše zastupitele a poděkovat jim za jejich pomoc, podporu a pochopení, se kterým mně vycházejí vstříc při tvorbě Kroniky obce Hrušky.

Vydejme se však na krátkou pouť ke kořenům všeho kronikářství. Na počátku stály velmi jednoduché záznamy o jednotlivých událostech. Pokud záznamů přibývalo, byly časově řazeny a tvořily letopisy. Zaznamenávali je jedinci, kteří uměli psát a číst. V dobách, kdy se psalo pouze ručně a potřeby ke psaní byly značně drahé, je asi nepsali jen pro svou zálibu.

Takové záznamy vznikaly na farách, v kláštorech, ve školách, na různých úřadech, pro potřebu majitelů panství apod.

V českých zemích jsme měli celou řadu významných kronikářů. Mnoho z nich ale zůstane navždy anonymních, jména jiných jsou víceméně již zapomenuta. Přesto, zazní-li ale slova kronika a kronikář, vybaví se nám známý Kosmas, Dalimil, Václav Hájek z Libočan a možná ještě jiní a jejich Kroniky. A u těch se právě teď trošku zastavíme.

Kosmova kronika

Kosmas byl **prvním známým českým kronikářem**, autorem **Kroniky české** (Chronica Boemorum) a kanovníkem svatovítské kapituly. Narodil se někdy kolem roku 1045 patrně v rodině duchovního. Jeho osobní život je zahalen tajemstvím, nevíme o Kosmově životě nic víc, než co nám o sobě prozradil ve svém díle. Jisté ale je, že základní vzdělání získává kronikář Kosmas na pražské katedrální škole a že poté studuje v Lutychu a nejspíše i na dalších západoevropských školách. Pravděpodobně roku 1082 se pak vrací do českých zemí a zaujímá místo mezi duchovenstvem pražského katedrálního chrámu.

Snad v letech 1091 nebo 1092 se Kosmas též žení (v té době to není u duchovenstva nic výjimečného) s Božetěchou, s níž pak má syna Jindřicha.

Na konci 11. století, v roce 1099, získává Kosmas v Ostřihomi kněžské svěcení. Kdy se stává děkanem svatovítské kapituly, není přesně známo, ale snad již v roce 1110 je z tohoto titulu vyslán do Olomouce, aby tam proti olomouckému knížeti Otovi hájil kapitulní zájmy. S určitostí je Kosmas děkanem kapituly kolem roku 1120 - 1125, alespoň můžeme-li věřit jeho kronice. 21. října 1125 Kosmas umírá. Považujeme ho za zakladatele tradice našeho dějepiscetví.

Kosmovo **latinsky psané** dílo - **Kronika česká** - vznikalo od roku 1119 až do roku 1125, do Kosmovy smrti. Je nejslavnějším a také jediným jeho dodnes známým dílem, i když je nelze čistě stylově považovat za kroniku. Jedná se spíše o cosi mezi kronikou a historií, byla prvním pokusem o kompletní zachycení předchozích dějin českého národa od pravěku až po současnost. Zachoval chronologické řazení podle let, nicméně v událostech spíše mladšího data se rozepisuje do dlouhých vyprávění, která rozsahem přesahují styl kroniky.

Jeho kronika je rozdělena do tří knih. První část zachycuje české dějiny od potopy světa až po rok 1034, kdy na trůn nastupuje Břetislav I. Zde Kosmas čerpá z vyprávění, protože nemohl najít nikoho, kdo by si ony události pamatoval. Je tato část proto spíše sbírkou pověstí než historickým pramenem. Druhý díl končí rokem 1090 a skládá se jednak z toho, co Kosmas slyšel vyprávět od pamětníků, za druhé pak z opisu jiných kronik a zápisů.

Třetí oddíl končí rokem 1125 a představuje soupis autentických autorových pamětí.

Kosmas žil v době, kdy už definitivně zvítězilo křesťanství nad pohanstvím a kdy latinská kultura úplně vytlačila vzdělanost staroslověnskou. Jako odchovanec západní kultury, vzdělaný v zahraničí, ale značně na svou dobu zastaralý, nezmiňuje se proto ve své kronice o slovanské liturgii a vzdělanosti. Jeho kronika má základní důležitost jako historický pramen, ceněna je i jako dílo umělecké. Kosmas se projevuje jako vynikající vypravěč, líčící české dějiny od nejstarších dob až do jeho současnosti.

Lidé tehdejší doby neměli na dveřích svých obydlí závor, neznali slovo mé, tvé, nezavírali dobytek na noc, protože nebylo loupežníků. A jak šel čas, lidem se zachtělo více jmení, začaly prudší ohně. Mezi nimi povstal jeden muž jménem Krok, podle něhož je znám hrad u vsi Ztečna. Byl to muž za svého věku naprosto dokonalý, bohatý statky pozemskými, rozvážný, důmyslný. K němu se sbíhali jak k úlům lidé nejen vlastního rodu, nýbrž i z celé země všichni, aby je rozsuzoval. Tento znamenitý muž neměl mužské potomky, nýbrž tři dcery. Nejstarší se jmenovala Kazi, znala byliny. Ctihodná Teta byla z dcer Krokových druhá, žena jemného citu a bez muže svobodně žila. Ta vystavěla hrad na vrcholu strmé skály u řeky Mže a nazvala jej Tetín. Třetí, věkem nejmladší, byla Libuše, ta vystavěla též hrad u vsi Ztečna a nazvala jej Libušín.

Kosmas se osvědčil především jako vypravěč znalý latinských letopisů, kronikář, který text prokládá básněmi, přeloženými pořekadly, písněmi, anekdotami. Je ovšem pravda, že není nestranný. Svým dílem, psaným na počátku 12. století, sledoval totiž politický cíl, chtěl jim přispět k upevnění českého feudálního státu, píše hlavně o Přemyslovcích (podle něj je přemyslovský stát dědicem Velké Moravy) a feudálech, straní církvi. Kronika je tak vhodná spíše pro čtenáře hledajícího zábavu (aniž bychom chtěli snižovat její nespornou historickou hodnotu). Historikové totiž vědí, že řadu skutků si musel Kosmas vymyslet. To platí i o jeho následovnicích. Jestli se Kosmas letmo zmiňuje o Divčím válce, pak Dalimilova kronika již „zná“ i jména zúčastněných a Hájek dokonce i „přesná data“.

(příště kronika Dalimilova, Hájkova kronika a přes příště kronika Hrušek)

Jana Štefanová, kronikářka

Bramborový salát, smažený kapr

V loňském roce jsme si před vánoce povídali o tom, co naši předkové v tuto sváteční dobu jedli, co dobrého připravovali na vánoční stůl. Letos si „dáme“ kapra s bramborovým salátem.

Rybí polévka, smažený kapr a bramborový salát. To je tradiční štědrovečerní menu v českých rodinách. Víme, kdy tato tradice v našich domovech vznikla?

Vánoce jsou křesťanským svátkem a ryba je postním jídlem. Ryb je ovšem celá řada, tak proč zrovna kapr? Mohlo to být tím, že chov kapra má u nás velmi dlouhou tradici. Na světě je kapr obecný předmětem chovu již přes 2000 let. Jeho původní domovinou je oblast Černého, Kaspického a Aralského moře. Do Evropy se o rozšíření kapra zasloužili především Římané, kteří tuto rybu převáželi na lodích z Malé Asie do Říma po Středozemním moři přes ostrov Kypr. Na přechovávání ryb stavěli malé rybníčky (*piscinae*). Později se ryba stala oblíbenou i v klášterech, kde byla považována za postní jídlo. A tak začala postupná cesta divokého říčního kapra (tzv. *sazana*) k dnešnímu zdomácnělému kaprovi. První zmínky o chovu kapra v českých zemích pocházejí z 11. století. Svědectví o tom přináší i Kosmova kronika.

Kapr se na vánoční stůl postupně propracoval na přelomu 19. a 20. století, do té doby vypadalo vánoční menu tak, jak jsme si ho popsali v loňském roce. Smažený v kombinaci s bramborovým salátem se stal záležitostí teprve v 50. letech 20. století a jako tolik oblíbená štědrovečerní večeře patří mezi nejmladší vánoční tradice. Smaženého kapra poprvé připravila známá kuchařka Magdalena Dobromila Rettigová. V kuchařské knize je smažený kapr společně s bramborovým salátem popsán až v roce 1924.

Vedle stromečku, dárků, cukroví a vánoční ryby ke štědrému večeru pro většinu z nás neodmyslitelně patří bramborový salát. Víte ale, kde se také tato pochoutka vzala? Jako přílohu ho musíme zařadit do 19. století, protože teprve tehdy se začaly k masu podávat i přílohy. Na tom, zda je bramborový salát český výmysl, se odborníci dosud neshodují. Podle jednoho názoru je český bramborový salát vlastně ruský. Má se za to, že původní verzi, pravděpodobně ještě bez brambor, v roce 1860 vymyslel belgický šéfkuchař moskevské restaurace Ermitáž Lucien Olivier. Nebo nám salát a kapra přinesla Vídeň? Kolem roku 1900 se zde salát objevuje k pečenému kapru při štědrovečerní večeři. Bramborový salát byl typický pro bývalé Rakousko-Uhersko, vůbec celá česká kuchyně byla velmi ovlivněna kuchyní rakouskou a německou.

Historie bramborového salátu se počítá asi na 250 let. Začal se běžně připravovat v průběhu celého roku ze sezónních přísad a často jako pokrm využívaný ke zpracování zbytků. To ostatně potvrzuje i recept na „Mícháný salát zemčátkový“ ve slavné Domácí kuchařce Magdaleny Dobromily Rettigové z roku 1826: „*Po nějaké tabuli, když jsou rozličné zbytky, kupř. studená telecí pečeně, uzený jazyk, šunka, kapouni, i třeba koroptve...*“. Zbytky, samozřejmě pokrájené, doporučuje Rettigová smíchat s majonézou, za tepla pokrájenými bramborami a cibulí. O kořenové zelenině, hrášku, kyselých okurkách a především o Vánocích však není u Rettigové ani slovo. Směs podobná té současné se objevuje v Novodobém lexikonu pro domácnost ve 30. letech min. století. Jenže ne mezi recepty na bramborové saláty, nýbrž je uveden jako Francouzský salát. Důležité pro nás je, že autorka Knihy rozpočtů a kuchařských předpisů Marie Janků-Sandtnerová v roce 1924 poprvé doporučila bramborový salát jako přílohu ke smaženému kapru.

Ačkoliv vznik tradice smaženého kapra s bramborovým salátem není jednoznačně prokázána, je jisté, že se na našich stolech objevuje již po několik generací. A proto, až budete letos sedět u slavnostní štědrovečerní tabule, netrapte se historií tradice vánočního menu a místo toho si tento vzácný okamžik pořádně vychutnejte. Přeji Vám dobrou chuť.

Jana Štefanová

JUBILANTI VE ČTVRTÉM ČTVRTLETÍ 2010

Krejčířová Bohumila	84 let	Paleček Antonín	75 let
Salzburger Jaroslav	75 let	Kousalová Emilie	80 let
Trbolová Stanislava	81 let	Petrůjová Drahomila	86 let
Jetelová Libuše	84 let	Šlezinger Oldřich	85 let
Jeřábková Drahomíra	82 let	Kozáková Božena	87 let
Hégrová Libuše	80 let	Vašek František	81 let
Fuxová Dana	70 let	Hrdinka Tomáš	65 let
Novotný František	75 let	Hanáková Marie	88 let

Jubilantům přejeme vše nejlepší, radost ze života
a především pevné zdraví.

Kulturní pozvánky:

SPORTOVNÍ PLES

TJ TATRAN Hrušky Vás všechny v hojném počtu zve na tradiční sportovní ples,
který se dubě konat v **sobotu 12. února ve 20 hodin.**

K tanci hrají manželé **Kokešovi** z Křenovic.

Připravená bude bohatá tombola.

Srdečně Vás zvou Myslivci

Pozvánka na myslivecký ples

Myslivecké sdružení NIMROD Hrušky zve občany na tradiční

myslivecký ples,

který se bude konat v **sobotu 15. ledna ve 20 hodin.**

K tanci a poslechu hraje **Podbořanka** z Uhřic. Čeká na Vás bohatá tombola.

Srdečně Vás zvou Myslivci

*Krásné prožití vánočních svátků
a vše nejlepší do nového roku*

PF 2011

Vám přeji touřci Hrušeckého zpravodaje.